

reparací. V dohodě se zahraničními věřiteli byla upravena otázka krátkodobého úvěru novým ujednáním „Deutsches Kreditabkommen 1933“, jímž byla snížena úroková sazba krátkodobých úvěrů o 2% průměrně na 5—6%. Definitivní řešení dlouhodobých zahraničních úvěrů bylo řešeno zákonem z 9. června 1933, podle něhož byly splátky na úmor dlouhodobých úvěrů do ciziny zapověděny, úroková sazba byla snížena na 4% a placení úroků povoleno jen z poloviny splatných částek. Pro konečné vyřízení zahraničního zadlužení byla zřízena „Konversionskasse“, o níž byla již výše řeč.

Současná situace měnová je pro Říši dána těmito skutečnostmi: Z v e n ě n í není měna ohrožena, neboť platební bilance je v rovnováze; se zahraničními věřiteli má Říše dohody o splácení a úročení úvěrů. Dovoz je regulován tak, že jeho výše odpovídá vývozu. Říšská marka nebyla devalvována; disparita její kupní síly doma a na zahraničních trzích je při vývozu vyrovnávána jinými opatřeními. V n i t ř n ě souvisí politika měnová úzce s finanční politikou Říše.

DR. LEOPOLD CHMELA

Daňová a finanční soustava v Říši.

P o v š e c h n ý r á z.

Německé finanční právo je značně obsáhlé a složité. Hospodářský život v Německé říši je velmi rozvinutý a mnohotvárný a stát je v poměru k němu v postoji, který je na míle vzdálen funkci pouhého státu právního, který se omezoval na to, že chránil nabytá práva svých příslušníků. Říše je dnes snad mezi státy na nejintenzivnějším stupni vývoje k státu sociálně-politickému, který převzal velkou řadu úkolů, o něž se dříve staral jen soukromník.

Rostoucí úkoly státu vůči národnímu společenství vyžadují stále větších prostředků. Čím větší je daňové břemeno, které stát ukládá hospodářství a čím mnohotvárnější a rozvinutější je hospodářský život, tím úplnější musí býti soustava čerpadel, které mají veřejné ruce opatřiti prostředky k provádění jejích úkolů. Nestačí však mnohost zařízení, která odčerpávají prostředky. Je také třeba, aby byla vybudována podle určitého plánu a je třeba, aby byla plánovitě rozložena všude, kde proudí krev hospodářského života tak, aby na jednom místě oběh netlumila a na druhém místě neponechala nedotčený.

Německá finanční soustava je sice budována plánovitě, a v š a k její vývoj k pevné a jednotné skladbě dosud z d a l e k a n e n í d o k o n ě n. Souvicí to úzce s vývojem politického a státoprávního uspořádání Říše. Až do nedávné doby totiž tvořily jednotlivé země t a k ř k a s a m o s t a t n é s t á t y, které byly samy nositeli finanční výsosti, měly vlastní orgány a vlastní zákonodárství, která se namnoze vzájemně značně lišila.

Převratná změna nastala teprve po světové válce. Od r. 1919 je už finanční správa v rukou Říše, která vybírá daně a dávky jednotné

na celém říšském území a z výnosu říšských daní poskytuje úděly (Überweisungen) zemím a země opět obcím, kdežto dříve poskytovaly země (tedy vlastně státy) ze svých příjmů příspěvky Říši ke krytí společných výdajů.

Těžiště nynějšího daňového břemena tedy spočívá v daních říšských, avšak kromě nich jsou i nadále některé daně zemské a obecní a daně náboženských společností veřejného rázu. Právní podklad pro úpravu vzájemného poměru jmenovaných nositelů daňové výsosti tvoří zákon o finančním vyrovnání mezi Říší, zeměmi a obcemi (Finanzausgleichsgesetz) z r. 1926 s některými pozdějšími změnami. Mohli bychom jej s výhradou přirovnati k našemu zákonu o úpravě finančního hospodářství samosprávných svazků z r. 1927.

Finanční reforma, která byla provedena v r. 1919, jakož i zákon o finančním vyrovnání (§ 8) ponechával ještě značnou kompetenci zemím, kterým byly zejména přikázány daně pozemková, domovní a živnostenská. Zemské zákony o pozemkové a živnostenské dani však vykazovaly značné rozdíly a vývoj se nesl stále více k setření státního charakteru jednotlivých zemí. Za účelem sjednocení zemských zákonů byl v r. 1930 vydán říšský rámcový zákon o dani pozemkové a živnostenské (to je asi naše daň pozemková, domovní a výdělková), který upravil rámcově vybírání těchto daní a stanovil meze, v nichž země mohly provést odchylnou úpravu. Tento zákon nevešel však v účinnost.

Další mezník znamená nastolení národně socialistického vládního režimu, který provedl již v l. 1934 a 1935 velkou obecnou daňovou reformu, která přinesla do finančního práva řadu zcela nových prvků. Zásada na prosté jednotnosti Říše vedla k dalšímu zmenšení významu zemí v četných směrech. Pokud se týče zemských daní, bylo zákonem z r. 1935 (Realsteuersperrgesetz) nařízeno, že země nesmějí až na další pozemkovou a živnostenskou daň zvyšovat a 1. prosince 1936 byly vydány říšské zákony, kterými byly tyto daně upraveny jednotně pro celou Říši, a to nikoliv jako daně zemské, nýbrž obecní.

V nynějším finančním právu jsou tudíž hlavní oprávněné subjekty Říše a obce. Obce mají kromě shora uvedených daní a kromě údelů z některých říšských daní ještě občanskou daň (Bürgersteuer), dále vybírají dávku ze zábav, daně z místní spotřeby nápojů, některé drobné dávky místního rázu (podobně jako u nás), daň z přírůstku hodnoty (Wertzuwachssteuer) a i přírážky k některým daním říšským. Avšak samosprávných přírážek k přímým daním výnosovým říšská finanční soustava nezná, neboť tyto daně jsou samy o sobě daněmi obecními. To je důležitá odchylka od našich poměrů.

Finanční správa, daňové řízení.

Základním zákonem (Steuergrundgesetz) německé daňové soustavy je říšský dávkový řád z r. 1919 (Reichsabgabenordnung), který byl novelisován zákonem z 22. května 1931. Kromě toho byla vydána řada doplňovacích a prováděcích předpisů. Národně-socia-

listický vládní režim pak provedl již v r. 1934 velkou obecnou daňovou reformu a pozměnil i tento základní daňový zákon t. zv. z á k o n e m o p ř i z p ů s o b e n í d a n í (Steueranpassungsgesetz z 16. října 1934). § 1 tohoto zákona učinil normativně závaznou zásadu, že d a ň o v é z á k o n y m u s e j í b ý t i v y k l á d á n y p o d l e n á r o d n ě - s o c i a l i s t i c k é h o s v ě t o v é h o n á z o r u (Die Steuergesetze sind nach nationalsozialistischer Weltanschauung auszulegen). Tím byla dána do rukou výkonných orgánů veliká moc, avšak její použití je účelně brzděno přísnou osobní odpovědností všech rozhodujících činitelů.

Podle říšského dávkového řádu (§ 1) jsou daně jednorázová nebo plynulá (laufende) peněžná plnění, která netvoří vzájemné plnění za zvláštní výkon, jsou uložena za účelem dosažení příjmů osobou veřejného práva, a to všem osobám, u nichž se naplnila skutková podstata, s níž zákon spojuje povinnost k plnění. Do toho patří i cla. Říšské daně jsou ty, které se zcela nebo zčásti vybírají ve prospěch Říše. Reální daně jsou daň pozemková a daň živnostenská. T a t o p o j m o v á u s t a n o v e n í p l a t í p r o v š e c k y d a ň ě Ř í š e, z e m í, o b c í, s v a z ů o b c í a n á b o ž e n s k ý c h s p o l e č n o s t í v e ř e j n é h o p r á v a.

Říšský dávkový řád je tedy jakousi daňovou a finanční ústavou, která obsahuje základní ustanovení, platné pro celou rozsáhlou oblast německého finančního práva, a to všeobecná ustanovení o daních, o organizaci finanční správy, o řízení ukládacím, opravném a vymáhacím, daňové trestní právo a daňové trestní řízení. Jednotlivé daňové zákony (každá daň je zpravidla upravena samostatným zákonem či nařízením) obsahují pak jen ustanovení práva hmotného.

Tato jednotnost obecných formálních předpisů je beze sporu v e l i k ý m k l a d e m n ě m e c k é h o f i n a n č n í h o p r á v a, který dovedeme zvláště my dobře posoudit, uvědomíme-li si opravdovou pestrost našeho práva v tomto směru.

Podle hlediska příslušnosti můžeme rozdělit říšské dávky na cla a spotřební daně na jedné straně a ostatní daně na straně druhé. Cla a spotřební daně jsou v první stolici spravovány celními úřady a ostatní daně finančními úřady (Finanzamt). C e l n í ú ř a d y m a j í t u d í ž p ř í s l u š n o s t a s i n a š i c h c e l n í c h ú ř a d ů a o k r e s n í c h f i n a n č n í c h ř e d i t e l s t v í, s t í m r o z d í l e m, ž e j i m n e n á l e ž í a g e n d a p o p l a t k o v á.

Ostatní daně, to jest asi naše přímé daně, obrátová daň a tak zv. daně oběhové či obchodové (většinou naše poplatky) patří do příslušnosti f i n a n č n í c h ú ř a d ů, které jsou v podstatě naše berní správy spojené s berními úřady. Funkci berního úřadu zastává u finančního úřadu pokladna, v jejímž čele stojí úředník (Kassenleiter) přímo podřízený přednostovi finančního úřadu. Finanční úřad má pro určité případy k pomoci p o r a d n í s b o r (Beirat), jehož členy jsou starostové obcí příslušného okrsku a osoby obeznámené v hospodářských věcech, jmenované přednostou finančního úřadu. S velkými výhradami bychom mohli tyto rady přirovnati k našim daňovým komisím, avšak n e m a j í p r á v a r o z h o d o v a t i.

Finanční úřady mají obvykle oddělení pro jednotlivé daně a to pro daň důchodovou, korporační, daň z majetku, daň obrátovou, pro

daň z mezd (Lohnsteuer, t. j. asi naše srážková důchodová daň) oddělení exekucí, revisní (Betriebsprüfer, revise jsou pravidelné), dále oddělení oceňovací a konečně oddělení pro výpomoci na děti, mateční zápůjčky a zemědělské výpomoci. Příslušnost pro daně obchodové (naše poplatky) bývá delegací, podobně jako na př. u nás zvláštní daň výdělková, soustředěna do větších obvodů.

Druhou stolicí jsou z e m s k é f i n a n č n í ú ř a d y, jimž v čele stojí Oberfinanzpräsident. Jemu jsou podřízeni: president daňový, president celní (Präsidentsteuer, Präsidentzoll) a předseda finančního soudu. První dva úředníci vykonávají veškerou správní agendu svého oboru v okrese zemského finančního úřadu. Nemají však práva rozhodovati o opravných prostředcích jako u nás, neboť za tím účelem je zřízen již jmenovaný finanční soud, který rozhoduje v komorách, skládajících se z pěti členů, z nichž dva (včetně předsedu) jsou říšskými úředníky a ostatní tři jsou voleni samosprávnými a stavovskými organisacemi na 6 let. Jejich funkce je čestná. Členové finančního soudu jsou jako takoví neodvislí a jsou vázáni jen zákonem.

Řízení v daňových věcech se celkem hodně podobá našemu řízení, jak je upraveno v zákoně o přímých daních. Daň se zpravidla vyměřuje na podkladě poplatníkovy p ř i z n á n í, jakož i za další jeho součinnosti. Opravné řízení proti rozhodnutí první stolice je u daní, kromě daní spotřebních a cel, řízení o d v o l a c í (Berufungsverfahren). Pokud běží o spotřební daně a cla, je to řízení o p r o r o v a c í (Anfechtungsverfahren).

V odvolacím řízení je proti rozhodnutí finančního úřadu opravný prostředek, který se jmenuje Einspruch. Rozhoduje o něm sám finanční úřad. Proti rozhodnutí o tomto odporu je teprve možno podati do měsíce odvolání, o němž rozhoduje shora uvedený finanční soud podle zásad soudního řízení. To je snad nejvýznamnější odchylka od práva platného u nás, neboť zvláštního soudního finančního řízení nemáme.

Opravným prostředkem ve věci cel a spotřebních daní není odvolání, nýbrž o d p o r (Anfechtung), o němž rozhodne s konečnou platností v r c h n í f i n a n č n í p r e s i d e n t, tedy nikoliv finanční soud. Proti rozhodnutí finančního soudu anebo vrchního finančního presidenta ve věci cel a spotřebních daní je možno podati p r á v n í s t í ž n o s t (Rechtsbeschwerde) k ř í š s k é m u f i n a n č n í m u d v o r u (Reichsfinanzhof) v Mnichově. Říše tedy má s a m o s t a t n ý n e j v y š š í s o u d p r o v ě c i f i n a n č n í, kdežto příslušnost našeho nejvyššího správního soudu se vztahuje na celou oblast správního práva. Proti rozhodnutí finančního soudu může podati právní stížnost k říšskému finančnímu dvoru i přednosta finančního úřadu, který vydal rozhodnutí, které bylo předmětem odvolacího řízení.

Rozdělení daní.

Jestliže jsme zjistili značnou přehlednost a poměrnou jednoduchost v obecných, organizačních a formálních předpisech německého finančního práva, nemůžeme tak učiniti při posou-

zení hmotného práva. Jak už bylo naznačeno v úvodních řádcích, je hmotné právo velmi obsáhlé a složité. Je obsaženo v dlouhé řadě zákonů, nařízení a výnosu, jimiž jsou upraveny jednotlivé daně, dávky a řada (přes 50) veřejnoprávních příspěvků (Beiträge), jichž existence souvisí s důkladnou a podrobnou organizací německého řízeného hospodářství a jež jsou rovněž vybírány finančními úřady.

DANĚ

přímé

A. z důchodu

1. daň důchodová (Einkommensteuer)
2. branná daň (Wehrsteuer)
3. občanská daň (Bürgersteuer)
4. korporační daň (Körperschaftsteuer)

B. z výnosu

1. daň pozemková (Grundsteuer)
2. daň živnostenská (Gewerbesteuer)
3. daň z kočovných živností (Wandergewerbesteuer)

C. z majetku

1. daň z majetku (Vermögenssteuer)
2. vyvazovací dávka (Aufbringungsumlage)
3. říšská daň z úniku (Reichsfluchtsteuer)
4. židovská dávka (Judenabgabe)

nepřímé

A. ze spotřeby důchodu (spotřební)

1. daň z piva (Biersteuer)
2. lihový monopol (Brantweinmonopol)
3. daň z porážek (Schlachtsteuer)
4. daň z tuků (Fettsteuer)
5. daň z cukru (Zuckersteuer)
6. daň ze sladidel (Süsstoffsteuer)
7. daň ze soli (Salzsteuer)
8. daň z osvětlovadel (Leuchtmittelsteuer)
9. daň ze zapalovadel (Zündwarensteuer)
10. daň z tabáku (Tabaksteuer)
11. daň z hracích karet (Spielkartensteuer)
12. statistická dávka (Statistische Abgabe)

B., C. z tvorby výnosu a majetku, čili z výdělečných a nabývacích aktů (daně obchodové)

1. daň z obratu (Umsatzsteuer)
2. daň z oběhu kapitálu (Kapitalverkehrsteuer)
3. daň z listin (Urkundensteuer)
4. daň dědická (Erbschaftsteuer)
5. daň směnečná (Wechselsteuer)
6. daň pojišťovací (Versicherungssteuer)
7. daň požární (Feuerschutzsteuer)
8. daň z nabytí pozemků (Grunderwerbsteuer)
9. daň z motorových vozidel (Kraftfahrzeugsteuer)
10. daň dopravní (Beförderungssteuer)
11. daň z dostihových sázek (Rennwettsteuer)
12. daň loterní (Lotteriesteuer)

Nařikali jsme, že naše daňové právo je příliš složité, že máme mnoho daní, takže se v tom už skoro ani odborníci nevyznají. Německé finanční právo je však v tomto směru ještě složitější. Než přikročíme k popisu jednotlivých daní, musíme zdůraznit několik důležitých skutečností a pak naléztí rozdělení daní, které by nám německou soustavu učinilo co nejsrozumitelnější.

Především je nutno upozorniti, že hlavní váha německé daňové soustavy je v daních, které nazýváme daněmi přímými, kdežto u nás jsou to daně nepřímé. Z toho důvodu bude v dalších výkladech věnována větší pozornost daním přímým než ostatním. Zde však je jeden protiklad. Kdežto my máme soustavu přímých daní velmi moderní a podloženou dokonalou hospodářskou konstrukcí zdanění zásadně všech výnosů u pramene daní výnosovou (pozemkovou, domovní, výdělkovou, rentovou) a teprve po soustředění výnosů v domácnosti ve formě důchodu zdanění daní důchodovou, přičemž všechny tyto daně jsou upraveny z jednoho hlediska v Englišově zákonu o přímých daních, nemá Říše obdobné soustavy přímých daní a tím méně jednotné konstrukce, obsažené v jednom zákoně. Lze to také vysvětliti již uvedeným momentem historickým, totiž, že říšské daně přímé nemají tak dlouhé tradice jako daně naše (rakouský zákon o osobních daních 1896). Abychom si učinili pravý obraz o říšské daňové soustavě, nebudeme daně dělit na říšské, zemské a obecní, nýbrž se přidržíme dělení, které je nám bližší, to jest dělení na daně přímé a nepřímé, a to podle toho, jak je ten který zdroj postižen. Mezi daně přímé zařadíme ty daně, které postihují důchod, výnos nebo majetek jako celek. Mezi daně nepřímé pak zařadíme daně, které postihují upotřebení důchodu (daně spotřební) anebo tvorbu výnosu a majetku, čili daně z nabývacích a výdělečných aktů (t. zv. daně obchodové).

Použitím těchto dělitek obdržíme uvedené schema německé daňové soustavy, jehož bude zároveň použito jako vodítka při popisu jednotlivých daní. Mimo rámec tohoto pojednání zůstanou pak zmíněné již příspěvky, které souvisí s organizací říšského řízeného hospodářství, neboť je jich taková řada, že pouhé vyjmenování předpisů by snad vyžadovalo několik stran a potom nezapadají vlastně do rámce daňové soustavy, byť i při vybírání spolupůsobí finanční úřady.

DANĚ PŘÍMÉ.

A. Daně z důchodu.

Z německých daňových předpisů je možno odvoditi našemu právu neznámou zásadu, že každá osoba ať přirozená či nefysická podléhá dani z důchodu. Přirozené osoby jsou povinny stejně jako u nás platiti daň důchodovou a nefysické osoby daň korporační, kterou bychom mohli přirovnati k naší zvláštní dani výdělkové, ovšem s tím zásadním rozdílem, že německá daň korporační je také daní důchodovou, kdežto naše zvláštní výdělková je daní výnosovou a majetkovou (zdaňuje se ryzí výtěžek, jímž jsou rozvahové přebytky). Zákony při tom používají konstrukce neobmezené a obmezené povinnosti k dani. Neobmezené povinnosti podléhají ti, kteří jsou v daňovém smyslu tuzemci, a to celým svým důchodem, t. j. ze zdrojů tuzemských i cizozemských. Obmezené povinnosti naproti tomu podléhají osoby, které jsou v daňovém smyslu cizinci, a to příjmy z určitých tuzemských zdrojů, které mají nepopíratelný vztah k tuzemskému hospodářství. Úmyslem zákonodárcovým při tom bylo, dosáhnouti tímto spojením principu personálního a reálního co nejdokonalejšího postižení všech daňových zdrojů.

1. Daň důchodová (Einkommensteuergesetz 6./2. 1938, 17./2. 1939) se velmi podobá naší dani důchodové. Některá ustanovení jsou úplně podobná. Je to snad jediná daň z německých přímých daní, která vykazuje značnou příbuznost s daní naší, třebaže je v jednotlivostech

upravena jinak. Jako u nás je to globální daň, která postihuje souhrn příjmů, který se soustřeďuje v domácnosti.

Dani podléhají přirozené osoby, které mají v tuzemsku bydliště nebo obvyklý pobyt. Tuzemcům jsou na roveň postaveni říšští úředníci v cizině a jejich rodiny a za tuzemce platí také majitelé a vedoucí zaměstnanci tuzemských podniků, i když se zdržují v cizině (u nás ne!). Poplatníci, kteří jsou tuzemci, podléhají dani celým svým důchodem, tedy neobmezeně. Důchodové dani však podléhají i osoby, které nebydlí v Říši (jsou tedy daňově cizinci), pokud se týče požitků z určitých, německému hospodářství přináležejících statků. Podléhají tedy obmezeně. Obmezená daňová povinnost má místo jen tehdy, není-li zde předpoklad povinnosti neobmezené.

Daň důchodová se vyměřuje podle důchodu, jehož poplatník dosáhl v kalendářním roce. Důchod je pak souhrn příjmů po vyrovnaní ztrát z příslušných příjmových pramenů a po odečtení zvláštních výdajů (Sonderausgaben), čímž se přihlíží k zvláštním osobním poměrům poplatníkovým. Jednotlivé příjmy pak vypočítává zákon podobně jako u nás. Jsou to příjmy:

1. ze zemědělského a lesního hospodářství, 2. z živnostenského podniku, 3. ze samostatné práce, 4. z nesamostatné práce, 5. z kapitálového majetku, 6. z pronájmu a pachtování, 7. jiné příjmy.

Hospodářský rok, který musí zásadně mít 12 měsíců, se kryje s rokem kalendářním. Jen poplatníci, kteří jsou podle zákona povinni a skutečně vedou řádné obchodní knihy, mohou býti zdaňováni podle bilančního roku, který končí v roce kalendářním.

Sazebník daně důchodové je, podobně jako u nás, silně progresivní. Obsahuje důchodové vrstvy počínajíc 560 RM důchodu a u každé důchodové vrstvy je uvedena ihned příslušná daňová sazba v RM, a to nejvyšší pro svobodné, nižší pro bezdětné manžely a ještě nižší pro ty, kteří mají děti. Tak u svobodného podléhá dani již důchod 560 RM, a to 10 RM, u ženatého teprve důchod 825 RM, a to 14 RM, s jedním dítětem teprve důchod 1125 RM, a to 10 RM, s dvěma dětmi teprve důchod 1425 RM, a to 10 RM, s třemi dětmi teprve důchod 1925 RM, a to 14 RM, se čtyřmi dětmi teprve důchod 2550 RM, a to jen 5 RM s 5 dětmi důchod 3800 daní 13 RM. Při každém dalším dítěti se snižuje daňová sazba uvedená ve sloupci s pěti dětmi o určitou částku, stoupající od 13 RM do 560 RM podle velikosti důchodu. Tyto slevy však neplatí zde i v ostatních zákonech, kde jsou upraveny slevy na děti, pro židy. Důchodem 119 500 RM končí progresse a daň obnáší 50% u svobodných a 40% u ženatých bez ohledu na počet dětí.

Tento vysloveně populačně-politický ráz úpravy sazby daně důchodové se stal ještě výraznější úpravou, která byla provedena letos v únoru. Tato novela zrušila odčitatelnost církevních daní od základu daně důchodové, jakož i výdajů na pomocnice v domácnosti, které patřily mezi Sonderausgaben částkou 50 RM měsíčně. Důvod této výhody, totiž nezaměstnanost, již pominul a na venkově se naopak ukázal nedostatek pracovních sil, které tam mají býtí zrušením jmenované výhody do jisté míry vráceny zpět. To však není hlavní význam novely, která zůstává t. zv. mládeňskou daň (Junggesellensteuer), která spočívá v rozdílu sazby důchodové daně pro svobodné a pro ženaté. Novela zvýšila totiž sazby pro svobodné o 12½% a rozšířila platnost mládeňské daně také na ovdovělé a rozloučené, kteří nemají děti. Příznačná je při tom zásada v nových předpisech, která dává mladým manželům pětiletou „zkušební lhůtu“. Jestliže nebudou mít po uplynutí této lhůty děti, nastoupí pro ně zvýšení daně jako pro svobodné. Na př. při důchodu 4000 RM platil dosud svobodný 640 RM, příště 720 RM. Bezdětní manželé platí do uplynutí pětileté lhůty 342 RM, po prvním dítěti 249 RM, po druhém 185 RM, po třetím 122 RM, po čtvrtém 63 RM a po pátém dítěti 13 RM. Rodina s 6 dětmi je pak úplně osvobozena od placení důchodové daně. Na tomto příkladě můžeme nejlépe posouditi populačně-politický význam úpravy sazby říšskóněmecké důchodové daně.

Kromě této normální důchodové daně je zavedena také daň srážková ze služebních platů (Lohnsteuer), která se podobá naší srážkové důchodové dani s tím rozdílem, že v Říši je možno na podkladě t. zv. daňových lístků (Steuerkarte), které vystavuje obec, dosáhnouti srážkových položek vzhledem ke svým osobním poměrům.

V zákoně o důchodové dani je dále upravena také srážková daň z výnosu kapitálu (Kapitalertragsteuer), již podléhají výnosy z tuzemského

podnikajícího kapitálu. Její sazba obnáší 10% plné výše požitků a mohli bychom ji přirovnati k naší dani z dividend. Podle nař. z 6./2. 1935 podléhají kromě toho veškeré platy, které poskytuje osobám, určeným k doзору na obchodní vedení tuzemská akciová společnost, komanditní společnost na akcie, těžárstvo, společnost s r. o., družstva, jiná kapitálová společnost, daňové srážce z platů dozorčích radů, která obnáší rovněž 10% plné výše platu a 11,11%, nese-li daň dotyčná společnost. Osoby obmezeně podléhající platí srážku 19%, nese-li daň společnost, 23,45%, a při tom nesmějí tyto platy vyloučit ze základu důchodové daně, kdežto jinak platí důchodová daň u příjmů, které podléhají daňové srážce za vyřízenou a při výpočtu důchodu se již k nim nepřihlíží.

2. Branná daň (Wehrsteuer), upravená zákonem z 20. 7. 1937 je stejně jako u nás branný příspěvek vlastně jen přírůžkou k důchodové dani, které v Říši podléhají muži narození po 31. 12. 1913, mají bydliště nebo obvyklý pobyt v tuzemsku a nebyli povoláni k splnění dvouleté aktivní služební povinnosti. Daň se vztahuje jen na muže svobodné, ženaté bezdětné neb nejvýše s jedním dítětem a obnáší v prvních dvou letech daňové povinnosti 50% důchodové daně, nejméně však 6 tisíců důchodu. Rozdíl proti úpravě u nás tedy spočívá zejména v tom, že v Říši podléhají branné dani jen muži (u nás i ženy) a že sazba je daleko vyšší v prvních dvou letech povinnosti, čímž se poněkud vyrovnává majetkový rozdíl mezi vojáky a nevojáky.

3. Občanská daň (Bürgersteuer) je upravena zákonem z 20. 11. 1937, změněným zákonem z 21./10. 1938. Podobnou daň náš právní řád vůbec nezná. Je to další daň, které podléhají jen přirozené osoby a svou podstatou je vlastně jakousi obecní přírůžkou k důchodové dani, neboť je to daň obecní, nikoliv říšská. Svou povahou silně připomíná středověkou daň z hlavy.

Občanskou daň vybírají obce od každého svého obyvatele, který měl v obci k 10. říjnu bydliště neb obvyklý pobyt, a který k tomuto datu dovršil osmnáctý rok svého života. Měl-li někdo k 10. říjnu více bydlišť ve více obcích, jsou k vybrání daně oprávněny všechny tyto obce, avšak skutečně vybere daň jen ta obec, která má v dotyčném roce nejvyšší sazbu. Sazby se totiž mění podle finanční potřeby té které obce, jež takto může regulovati své příjmy. Je tomu tak u všech obecních daní, které tudíž nemají pevných sazeb platných v celé oblasti Říše, třebaž jsou upraveny říšskými zákony. Způsob výpočtu daně občanské je dosti složitý a na naše poměry naprosto neobvyklý. Spočívá na zásadách, které jsou v podstatě stejné jako u ostatních daní obecních, t. j. zejména u daně pozemkové a živnostenské.

Východiskem pro zjištění základu občanské daně je důchod nebo majetek poplatníkův, podle toho který z těchto způsobů vede k vyšší dani. Je-li východiskem důchod, tedy je to důchod, který byl základem k vyměření normální důchodové daně za předchozí rok. Jestliže však byla důchodová daň vyřízena srážkou ze služebních požitků (Lohnsteuer) nebo z výnosu kapitálu (Kapitalertragssteuer), odečte se napřed od hrubé mzdy 500 RM, a od výnosu kapitálu 200 RM, nebo je-li důchod tvořen mzdou a výnosem kapitálu, tedy celkem 500 RM. Při tom sesečte důchod manželů a dětí starších 18 let. Pomocí takto zjištěného důchodu se určí t. zv. daňový měrný obnos (Steuermessbetrag), jehož výše se řídí a) velikostí důchodu obecně, b) stářím poplatníka (přes 50 let nižší, do 50 let vyšší) u nejnižších důchodů do 2999 RM a c) počtem dětí u nejnižších a středních důchodů (do 25.549 RM). Zmíněný daňový měrný obnos se prakticky určí zařazením důchodu do tabely, v níž se podle velikosti důchodu, stáří, počtu dětí, přičte ihned příslušná částka, která se normálně pohybuje mezi 2—3000 RM. Tato částka však ještě netvoří sazbu občanské daně, nýbrž jen základ a sazbu (Hebesatz), která je procentní, si určí obec sama podle své potřeby. Na př. v Berlíně je sazba (Hebesatz) 700%, které se vypočtou z daňového měrného obnosu (Steuermessbetrag), který obnáší na př. při důchodu 2599—4799 RM podle tabely 6 RM pro bezdětného poplatníka, 6 RM pro poplatníka s jedním dítětem, 5 RM s dvěma dětmi, 4 RM s třemi dětmi, 2 RM se čtyřmi dětmi, 0 RM s pěti dětmi. Tento nezvyklý způsob vyměrování daně bychom snad mohli přirovnat k naší ideální dani výdělkové u nejmenších poplatníků, která se vyměří osminou procenta ze zisku, avšak daň sama se nevybere, nýbrž je jen základem samosprávných přírůžek.

Je-li východiskem k výpočtu občanské daně majetek, tedy je to majetek v hodnotě, která je základem pravidelné daně majetkové. Majetek manželů a dětí se sečte podobně jako tehdy, je-li východiskem důchod. Daňový měrný obnos (Steuermessbetrag) pak obnáší při majetku do 100.000 RM 6 RM, 100.000 až 150.000 RM činí 9 RM, 150.000—200.000 činí 12 RM a nad 200.000 RM hodnoty majetku pak 24 RM. Kromě toho jsou ještě další slevy na děti, které však opět neplatí u židů.

Občanskou daň spravují obce samy. Pro vybírání a vymáhání platí zemské předpisy. Finanční úřady jsou obcím potud nápomocny, že jim sdělují základny důchodové a majetkové daně. Sazba musí býti dělitelná 50 a musí býti pro všechny obyvatele obce stejně vysoká. V některých případech jsou obnosy daně limitovány. Zákon také obsahuje ustanovení o různých slevách, podobně jako u důchodové daně.

4. Korporační daň (Körperschaftssteuer) je upravena zákonem z 16. 10. 1934 a dalšími doplňovacími předpisy. Jak již bylo naznačeno, podléhají v říšském právu povinnosti k dani z důchodu kromě přirozených osob také osoby nefysické, t. j. korporace, sdružení osob a majetkové masy. Přirozené osoby jsou zdaněny daní důchodovou a nefysické osoby daní korporací. Obě daně mají stejný základní pojem důchodu (Einkommen), který se v obou případech zjišťuje podle předpisů zákona o dani důchodové. Poněkuď odlišná povaha daně korporací se však zračí v celé řadě zvláštních předpisů, které odpovídají hospodářské podstatě nejdůležitějších korporací, t. j. kapitálových společností. Až na to, že říšská korporací daň je daní z důchodu, můžeme ji prohlásiti za obdobu naší zvláštní daně výdělkové.

Konstrukce osobní povinnosti k dani korporací se těsně přimyká ke konstrukci osobní povinnosti k dani důchodové.

Neobmezená daňová povinnost se vztahuje na veškeré příjmy tuzemské i z ciziny, a to: 1. na kapitálové společnosti, 2. výdělková a hospodářská společenstva, 3. vzájemně pojišťovací spolky, 4. spolky, ústavy a nadace se samostatnou právní subjektivitou i bez, 5. živnostenské podniky korporací veřejného práva. Ve všech případech je podmínkou, aby se obchodní vedení neb sídlo nalézalo v tuzemsku.

Obmezená daňová povinnost se vztahuje na příjmy z tuzemských zdrojů a podléhají jí korporace, osobní sdružení a majetkové masy, které nemají v tuzemsku ani sídlo, ani obchodní vedení. Zákon zná celou řadu osvobození od korporací daně, která celkem odpovídají § 72 našeho zákona o př. d. u zvláštní daně výdělkové.

O zdaňovacím období a o tom, co je důchod a jak se zjišťuje, platí totéž, co u daně důchodové. Při vyšetření je však dbáti i skrytého rozdělení zisků. U poplatníků, kteří jsou podle obchodního zákoníka povinni vésti řádné obchodní knihy, se však všechny příjmy posuzují jako příjmy ze živnostenského podniku. Pozoruhodnou odchylkou bylo také, že byl dovolen přenos ztráty z posledních dvou let, avšak nový zákon toto ustanovení nepřevzal. Zákon vypočítává, podobně jako u nás, u zvl. daně výdělkové řadu položek, které se smějí a nesmějí od důchodu odečísti, avšak povaha těchto položek je jiná než u nás, poněvadž daň korporací je daň z důchodu.

Obdobné našemu právu je také ustanovení o t. zv. Schachtel-Gesellschaft (holdingová společnost), které praví, že dani neobmezeně podrobená akciová společnost, která je od počátku hospodářského roku nepřetržitě alespoň 12 měsíců (u nás 2 roky) zúčastněna bezprostředně ve formě akcií, kuksů nebo podílů alespoň $\frac{1}{4}$ (u nás 20%) na základním kapitálu jiné neobmezeně podrobené kapitálové společnosti, může si ze svého důchodu vyloučiti zisk připadající na tyto podíly, ježto byl zdaněn u oné druhé společnosti.

Z povahy kapitálových společností plynou zvláštní předpisy o zdanění při likvidaci, fusi nebo přeložení podniku do ciziny. Účelem je jako u nás postihnouti tiché rezervy, vzniknuvší zejména tím, že nerealisované zisky jsou daně prostě, kdežto nerealisované ztráty jsou odčitatelné. Základem zdanění je zisk dosažený za dobu likvidace, při čemž zdaňovací období zásadně nesmí překročiti tři roky. Zdaňuje se likvidační zisk, t. j. obnos, zjištěný rozdílem mezi počátečním a konečným likvidačním jměním.

Z povahy daně korporací jako daně, která postihuje důchod nefysické osoby, plynou také rozdílné sazby proti důchodové dani. Sazba daně korporací není progresivní, nýbrž proporcionální a obnáší na r. 1938 35% zdanitelného

důchodu (na r. 1939 a 1940 dokonce 40%). Pro čisté hypoteční banky a banky lodních zástavních listů je sazba snížena na 17,5% (v r. 1939 a 1940 20%). Všecky sazby platí stejně při neobmezené i obmezené povinnosti. Hospodářská a výdělková společenstva platí 30% z důchodu a některá zvýhodněná družstva svépomocná jen 15%. Dalekosáhlých družstevních výhod ve formě nepatrného promilového zdanění základního kapitálu tedy německé právo nezná.

Sazby daně korporální se zdají být, viděno našema očima, horentně vysoké, neboť jsme zvyklí ihned násobit sazbu číslem několika stovek samosprávných přírážek. K tomu je třeba opakovat na vysvětlenou, že daň korporální je daní z důchodu a pak, že říšská daňová soustava nezná soustavy samosprávných přírážek. Jako taková je tedy shora uvedená sazba korporální daně konečná, avšak zdanění podniku konec není, neboť podléhá ještě obecní dani živnostenské, kterou můžeme přirovnati k naší dani výdělkové a o níž bude řeč při výkladu o daních z výnosu. Kromě toho podléhá v říšském právu každý subjekt řádné pravidelné dani majetkové a podniky ještě nad to vyvazovací dávce, o čemž bude řeč v poslední skupině t. zv. daní přímých, t. j. daní z majetku, takže zatížení podnikání není rozhodně nepatrné.

Velmi důležitý rozdíl proti našemu právu je konečně při t. zv. minimálním zdanění. Kdežto u nás minimálním zdaněním rozumíme zdanění ukládacího kapitálu podniku promilovou sazbou v roce, kdy není vyššího výnosu a minimální zdanění má tudíž ráz daně majetkové, říšské právo podobné úpravy nezná, neboť zná pravidelnou daň z majetku, která se vždy vyměřuje vedle daně korporální (jako daň z důchodu) a vedle daně živnostenské (jako daně z výnosu). Předmětem minimálního zdanění (Mindestbesteuerung) u daně korporální tedy není základní neb ukládací kapitál (jako u nás), nýbrž minimální důchod (Mindesteinkommen), do něhož patří: 1. vyplacený zisk (i skrytý), pokud převyšuje 4% splaceného kmenového neb základního kapitálu, 2. všeliké bonifikace členům dohlížejících orgánů, 3. všeliké bonifikace členům představenstva a vedoucím zaměstnancům za jejich činnost pro podnik, pokud jsou k jejich výkonu nepřiměřené. Souhrn těchto tří skupin výdajů je t. zv. Mindesteinkommen, a je-li tento vyšší než důchod vyšetřený, vyměří se korporální daň normální sazbou z onoho minimálního důchodu.

B. Daně z výnosu.

Z našeho zákona o přímých daních můžeme odvoditi zásadu, že každý výnos (kromě výnosu z práce) podléhá některé dani výnosové, ať už výdělkové pozemkové, domovní či rentové. Při tom je daň rentová subsidiární výnosovou daní, neboť jí zásadně podléhá každý výnos, který nebyl postižen některou z ostatních výnosových daní. Podobné úpravy říšské právo nezná, neboť především nemá zákona o přímých daních, který by skloubil všechny výnosové i důchodovou daň v jednotnou organickou skladbu. V tomto směru předchází naše daňová soustava Englišovým zákonem o přímých daních beze sporu soustavu říšskou.

Německé výnosové daně, které říšský dávkový řád nazývá daněmi reálnými (Realsteuern), byly až do nedávné doby upraveny řadou zemských zákonů, které byly velmi rozdílné. Teprve v roce 1936 byly vydány říšské zákony, které provedly sjednocení a jednotnou úpravu pro celou Říši. Podle těchto říšských zákonů jsou však reální daně daněmi obecními. Obec je vybírájí na naše poměry nezvyklým způsobem, který jsme u daně občanské (rovněž obecní) přirovnali k přírážkám k ideální výdělkové dani u nás. V Říši totiž finanční úřad (jako u nás berní správa) určí základ (Steuermessbetrag) a sdělí jej obci, která určí sazbu (Hebesatz) a daň sama vybere.

1. Daň pozemková (Grundsteuer) byla upravena zákonem z 1. 12. 1936, který nastoupil na místo dřívějších 16 zákonů zemských. Tato daň má širší rámec než u nás, neboť se vztahuje na veškeré pozemky ať polní či domovní. Jako protějšek v naší daňové soustavě musíme tudíž postavití naši daň pozemkovou a domovní.

Daň vybírá obec z pozemků, které se nalézají v jejím obvodu a podléhá jí veškerá pozemková držba, t. j. zemědělské a lesní hospodářství, pozemky vůbec a podnikový majetek, pokud záleží v podnikových pozemcích. Zákon přirozeně vypočítává celou řadu různých osvobození. Dlužníkem daně je vlastník, nebo je-li předmětem právo, zapsané v pozemkové knize, tedy oprávněný.

Východiskem k výpočtu daně jsou jednotné hodnoty (Einheitswerte) pozemků ve smyslu říšského oceňovacího zákona (Reichsbewertungsgesetz). Vychází se tedy ze stavu majetku, nikoliv z velikosti výnosu, avšak to nás nesmí klamat při posouzení, jde-li o daň majetkovou, či výnosovou, neboť zákon předpokládá určitý výnos při určité hodnotě. Hodnota pozemků se pak násobí tisíciným, t. zv. daňovým měrným číslem (Steuermesszahl). Toto číslo je zákonem stanoveno jednotně pro celou Říši, a sice: a) pro zemědělské a lesní podniky při prvních 10.000 RM jednotné hodnoty 8 tisícín, pro zbytek 10 tisícín, b) pro zastavěné pozemky 5—10 tisícín podle velikosti obce a podle toho, jde-li o starou stavbu nebo novostavbu, rodinný či jiný dům, c) 10 tisícín jednotné ceny pro ostatní nezastavěné pozemky. Tisícinným daňovým měrným číslem se tedy násobí hodnota pozemku podle říšského oceňovacího zákona a výsledek je t. zv. daňový měrný obnos (Steuermessbetrag), který finanční úřad oznámí obci a obec stanoví sazbu (Hebesatz) a daň vybere. Sazba, kterou určuje obec, je procentní. Ukládání této daně a řízení s tím související úzce navazuje na ukládání daně majetkové a provádí se vždy na účetní rok (říšský rozpočtový rok), který běží od 1. dubna do 31. března následujícího kalendářního roku.

2. Živnostenská daň (Gewerbesteuer) byla rovněž uzákoněna 1. 12. 1936. Je také daní obecní a vztahuje se na veškeré živnostenské podniky bez ohledu na podnikovou formu. Tímto rozsahem jí tedy odpovídá naše zvláštní i všeobecná daň výdělková dohromady. Konstrukce říšské daně je však docela jiná. Pod pojem živnostenské daně totiž spadá jednak daň vyměřovaná podle výnosu živnosti (Gewerbeertragsteuer), daň vyměřovaná podle živnostenského kapitálu (Gewerbekapitalsteuer) a konečně daň podle úhrnu mezd (Lohnsummensteuer). Kromě toho je v zákoně ještě upravena daň z pobočných závodů (Zweigstellensteuer) a daň z obchodních domů (Warenhaussteuer), avšak to nejsou žádné zvláštní daně, nýbrž jen zvýšení sazby pro tyto případy.

Dani živnostenské podléhá každý stálý živnostenský podnik provozovaný v tuzemsku, ať jednotlivcem, osobní či kapitálovou společností. Svobodná povolání této dani nepodléhají. Podléhají však i živnostenské podniky veřejnoprávních korporací. Zákon opět vypočítává celou řadu podniků, které jsou od daně osvobozeny, podobně jako u korporáční daně.

K vybrání daně je oprávněna ta obec, v níž se nalézá provozovna stálé živnosti. Je-li provozovna nebo provozovny v několika obcích, nastává, podobně jak u nás, dělba. Dlužníkem daně je podnikatel, to je osoba, na jejíž účet se živnostenský podnik provozuje.

Východiskem k výpočtu daně je výnos živnosti, kapitál nebo úhrn mezd. Tyto tři prvky však nemají též význam. Žádný z nich nemůže být zvolen jako východisko jediné. Živnostenský výnos a kapitál musí sloužiti jako východisko v každém případě. Zjištěný výnos a kapitál se násobí, podobně jako u pozemkové daně, zákonem stanoveným t. zv. měrným číslem, které je jiné pro výnos a jiné pro kapitál. Výsledky, kterých se takto dosáhne, jsou t. zv. daňové měrné obnosy (Steuermessbetrag) zvláště pro živnostenský výnos a zvláště pro kapitál. Tyto dva daňové měrné obnosy se sečtou a tím je zjištěn jednotný daňový měrný obnos (einheitlicher Steuermessbetrag), který finanční úřad oznámí obci a tato podle své potřeby určí sazbu (Hebesatz) a daň vybere.

Vedle živnostenského výnosu a kapitálu může být zvolen jako základ zdanění úhrn mezd (Lohnsumme). Může se to však státi jen se souhlasem nejvyššího dohlédacího úřadu a na návrh daňového dlužníka neb zúčastněné obce. Použití tohoto způsobu jako základny dohromady s výnosem a kapitálem nelze.

Živnostenský výnos je výnos z provozu živnosti zvýšený o přípočty (Hinzurechnungen) a zmenšený o odpočty (Kürzungen). Platí pro něj ustanovení zákona o důchodové dani, běží-li o přirozené osoby a osobní společnosti a ustanovení zákona korporáční dani, jde-li o podniky nefysických osob. Takto vyšetřený výnos se násobí procentním, zákonem stanoveným daňovým měrným číslem, které stoupá u podniků přirozených osob a osobních společností od 1—5% podle velikosti výnosu nad 1200 RM (za 1200 RM vždy další 1% až do 5%), u ostatních podniků pak obnáší vždy 5%. Pro domácí živnosti je ono číslo poloviční.

Živnostenský kapitál je základem daně svou jednotnou hodnotou podle říšského oceňovacího zákona, a to opět po přípočtech a odpočtech, které celkem odpovídají přípočtům a odpočtům při zjišťování výnosu. Takto zjištěný živ-

nostenský kapitál se násobí daňovým měrným číslem, které v tomto případě obnáší 2 tisíciny.

Dojde-li také k vyměření daně podle úhrnu mezd (Lohnsummensteuer), provede se to tak, že se úhrn mezd v každém měsíci vyplacený násobí rovněž daňovým měrným číslem, které je v tomto případě také 2 tisíciny a výsledek je opět daňový měrný obnos (Steuermessbetrag), z něhož pak obec vybírá daň procentní sazbou (Hebesatz), na př. 200%.

3. Daň z kočovných živností (Wandergewerbesteuer) upravená zákonem z 10. 12. 1937 je naproti tomu říšskou daní. Platí ponejprv na r. 1938. Předmětem zdanění je v tuzemsku provozovaná kočovná živnost. Dlužníkem daně je osoba, na jejíž jméno je vystaveno živnostenské oprávnění. Základem daně je výtěžek odhadnutý na kalendářní rok a sazba obnáší 2—12% podle velikosti výtěžku (z prvních 1200 RM 2% a za každých dalších 1200 RM o dvě procenta více až do 12%). Daň je splatná při vydání živnostenského oprávnění. Tato daň se nejvíce blíží našemu pojetí výnosové daně. Nehledíc k jinak odstupňované sazbě, je zdanění kočovných živností u nás velmi podobné.

C. Daně z majetku.

Majetek může být předmětem zdanění buď jako majetkový stav (přímé zdanění majetku), nebo jako nabývání majetku (nepřímé zdanění majetku). Zde máme na mysli ono přímé zdanění majetku. Majetkový stav může být opět zdaněn daní řádnou, pravidelnou anebo daní mimořádnou, jednorázovou. Pravidelná daň z majetku nemůže být příliš vysoká, neboť by jinak strávila svůj zdroj, což nebývá úmyslem zákonodárcovým. Je obvykle tak upravena, že ji lze platit z běžných výnosů nebo důchodů, takže prakticky znamená vlastně jen přírůstek k dani výnosové nebo důchodové, vyměřenou podle velikosti majetku u dani podrobeného subjektu. Mimořádná daň z majetku bývá naproti tomu tak vysoká, že ji nelze zaplatit z výnosů a důchodů a znamená ve skutečnosti přenos části majetkové podstaty na stát (na př. naše dávka z majetku a přírůstek na majetku z r. 1920, nebo říšský Reichsnotopfer z r. 1919). Naše dnešní daňová soustava nezná ani pravidelné, ani mimořádné daně z majetku. Naproti tomu říšská daňová soustava obsahuje oba způsoby zdanění.

1. Majetková daň (Vermögensteuer), upravená zákonem z 16. 10. 1934 a říšským oceňovacím zákonem téhož data (Reichsbewertungsgesetz), je řádnou, pravidelnou daní z majetku. Svou konstrukcí osobní povinnosti (kdo podléhá) se úzce přimyká k dani důchodové a korporační. Podléhají jí zásadně všechny subjekty bez rozdílu, jde-li o osobu přirozenou či o osobu nefysickou. Kdežto pro osoby přirozené platí zvláště zákon o dani důchodové a pro osoby nefysické zvláště zákon o dani korporační. Jestliže jsme si spojením těchto dvou zákonů v předchozích výkladech postavili zásadu, že v říšském právu každá osoba (ať právnická či přirozená) podléhá dani z důchodu, tedy znamená majetková daň prakticky přírůstek k dani z důchodu, vyměřenou podle stavu majetku poplatníkovy.

Jako zákony o daních z důchodu (důchodové a korporační) liší i zákon o dani majetkové neobmezenou a obmezenou povinností k této dani. Neobmezená povinnost k dani majetkové má opět ráz ryze personální a vztahuje se na veškerý, tedy tuzemský i cizozemský majetek všech osob, které podléhají neobmezené důchodové dani. Obmezená povinnost k majetkové dani je opět upravena zcela obdobně jako u daně důchodové a korporační a má opět ráz ryze reální, neboť se týká tuzemského majetku přirozených osob, které nemají v Říši ani bydliště, ani obvyklý pobyt a nefysických osob, které nemají v Říši ani obchodní vedení, ani sídlo. Zákon zná opět celou řadu osvobození, která jsou obdobná osvobození od korporační daně.

Jestliže zákon o majetkové dani obsahuje ustanovení o osobní povinnosti (kdo podléhá), vymezuje říšský oceňovací zákon (Reichsbewertungsgesetz) povinnost věcnou (co podléhá a jakou hodnotou). Jeho předpisy jsou velmi složité a provádění představuje veliké zatížení pro finanční správu.

Daň se ukládá vždy na tři roky (Hauptveranlagung), které se řídí říšským rozpočtovým rokem od 1. dubna do 31. března, a to podle hodnoty dani podrobeného majetku na počátku kalendářního roku předcházejícího daňovému období. Kromě toho může dojít k novému ukládání (Neuveranlagung), jestliže se hodnota majetku změní alespoň o jednu pětinu.

Základem daně je hrubá hodnota majetku po odečtení dluhů a břemen a sazba obnáší 5 tisíců hodnoty dani podrobeného majetku ročně. Daň je splatná ve čtyřech splátkách, a to 10. května, 10. srpna, 10. září a 10. února. U osob obmezeně podrobených (tedy cizinců v daňovém smyslu) může být daň zajištěna srážkou z výnosu tuzemského majetku.

Podobně jako u daně důchodové ukládá se majetková daň neobmezeně podrobených přirozených osob u manželů a rodičů a dětí dohromady. V tom případě je od daně osvobozen majetek do 10.000 RM, dalších 10.000 RM na manželku a dalších 10.000 RM na každé nezletilé dítě a starou, výdělků neschopnou osobu, která žije s poplatníkem ve společné domácnosti.

Toto osvobození neplatí u neobmezeně podléhajících osob nefysických, neboť ty naopak podléhají zdanění minimálnímu (Mindesbesteuerung), a to tak, že jim majetková daň musí být vyměřena nejméně z hodnoty 10.000 RM, u společnosti s r. o. nejméně z 20.000 RM a u akciové společnosti nejméně z 50.000 RM.

2. Vyvazovací dávka (Aufbringungsumlage), zavedená zákonem z r. 1924 (Aufbringungsgesetz), je celou svou úpravou zcela obdobná s h o r a v y l o ŷ e n é m a j e t k o v é d a n í. Byla uzákoněna k úročení a umořování reparačního břemena 5 miliard zlatých marek, které byly Dawesovým plánem uloženy říšskému průmyslu. Toto břemeno v roce 1930 podle Youngova plánu odpadlo, avšak dávka, ovšem silně zmenšená, zůstala a její výnos se přikazuje převážnou částí Bance pro říšské průmyslové obligace, pro zemědělské oddlužení, jakož i pro úvěry živnostenským podnikům.

Jak již bylo řečeno, přimyká se tato dávka celou svou úpravou úzce k majetkové dani. Tak neobmezeně podléhá ten, kdo neobmezeně podléhá dani z majetku a stejně je tomu s povinností obmezenou. Pokud se týče předmětu, podléhá této dávce jen podnikový majetek ve smyslu říšského oceňovacího zákona a dávka se vybírá jen tehdy, jestliže jeho hodnota přesahuje 500.000 RM. Ukládání vyvazovací dávky je zcela obdobné jako u daně majetkové a sazba obnáší 4 tisíce hodnoty dani podrobeného podnikového majetku ročně.

3. Říšská daň z úniku (Reichsfluchtsteuer) je mimořádná dávka z majetku, jejímž účelem je „zabrániti vystěhování dobrých poplatníků, nebo dobré poplatníky přidržeti k poslední velké dávce, která by byla náhradou za to, že Říši odchází poplatná síla vystěhovalec, a že vystěhovalec mohl svůj majetek nabýti a jej upevniti pod ochranou Říše. Podle zákona z 1. 2. 1939 platí až do 31. 12. 1939 a podléhají jí ti, kdož byli 31. 3. 1931 příslušníky Říše a před 1. lednem 1940 zrušili své bydliště nebo obvyklý pobyt v Říši. Daň obnáší čtvrtinu (25%) úhrnného majetku podle hodnoty, která byla zjištěna posledním výměrem majetkové daně s připočtem některých pozdějších přírůstků. K tomu přistupuje přírážka 1% z nedoplatku na každý započatý měsíc prodlení (nejméně však 2%).

Od daně z úniku je osvobozen ten, kdo neměl vyšší základ majetkové daně, než 50.000 RM a vyšší důchod než 20.000 RM, dále osoby, které získaly bydliště v Říši teprve po 31. 12. 1927, a konečně osoby, jimž zemský finanční úřad osvědčí, že změna bydliště, či obvyklého pobytu se děje v zájmu Říše nebo z národohospodářsky opodstatněných důvodů.

4. Židovská dávka z majetku (Judenvermögensabgabe) je mimořádná dávka z majetku, kterou Říše uložila svému židovstvu jako odvetu za Grünsparův atentát na legačního tajemníka Rotha v Paříži. Je upravena nař. z 12. 11. 1938 a prov. nař. z 21. 11. 1938, kde se praví, že židům říšské státní příslušnosti je jako veškerenstvu uloženo zaplatiti kontribuci ve výši 1 miliardy marek.

Dávka postihuje veškeré židy říšské státní příslušnosti a bezdomovce (staatenlose), kteří podle nař. o ohlašování židovského majetku z 26. 4. 1938 měli ohlásiti a oceniti veškeren svůj tuzemský i cizozemský majetek. Dávka se vztahuje jen na přirozené osoby a při smíšených manželstvích jen na židovského partnera.

Základem dávky je úhrnná hodnota majetku k 12. 11. 1938, při čemž východiskem je majetek ohlášený židy podle cit. již nařízení z 26. 4. 1938. Jestliže však způsob tohoto ocenění zavdává důvod k pochybnostem, může finanční úřad naříditi výpočet dávky podle pravdivé úhrnné hodnoty. Osvobozena je hodnota majetku do 5000 RM. Sazba dávky z židovského majetku obnáší 20% úhrnné hodnoty podrobeného majetku a dávka je splatná ve čtyřech stejných splátkách 15. prosince 1938 a 15. února, května a srpna 1939, a to bez zvláštní výzvy. Daň se musí platiti v penězích, avšak ministr financí může povolit i placení v cených papírech a v pozemcích.

DANĚ NEPŘÍMÉ.

A. Daně ze spotřeby důchodu (daně spotřební).

V soustavě říšských daní spotřebních není tak velkých rozdílů od našeho práva jako u daní přímých. Dlužníkem je zpravidla ten, kdo dani podrobené předměty vyrábí, nebo je dává do volného oběhu a daň se obvykle platí ze všech poplatných úkonů v měsíci na podkladě přiznání podaného do určitého dne následujícího měsíce. Při dovozu se platí jako u nás vyrovnávací dávka. Všecky říšské spotřební daně, ať už ve formě daně, monopolu, či poplatky, zná i naše finanční právo. Kromě toho máme ještě řadu jiných spotřebních daní, které v Říši dosud nebyly zavedeny. Těžiště říšské daňové soustavy totiž není, jako u nás, v daních nepřímých, nýbrž v daních přímých. Také z tohoto důvodu bylo pojednání o přímých daních poněkud podrobnější. U nepřímých daní bude uvedeno jen to nejzákladnější.

1. Daň z piva (Biersteuer) je upravena zák. z 28. 3. 1931 a pozměň. zák. z 31. 12. 1938. Dani podléhá pivo a podobné nápoje. Dlužníkem je ten, kdo pivo vyrábí na vlastní účet. Sazba daně nyní obnáší 10'50—13 RM z hektolitrů, podle druhu piva a podle množství piva, které pivovar vyrábí. S množstvím piva totiž stoupá sazba daně.

2. Lihový monopol (Branntweinmonopolgesetz 8. 4. 1922). Na rozdíl od stavu platného u nás je v Říši líc říšským monopolem. Monopolní zisk je rozdíl mezi výrobní, resp. přejímací (pokud se vyrábí v cizích podnicích) cenou lihu a cenou prodejní.

V tomtéž zákoně je také upravena daň z kyseliny octové, vyrobené jinak, než kvašením. Sazba daně se řídí cenou octa lihového a při dovozu je o 50% vyšší.

3. Daň z porážek (Schlachtsteuer) je upravena zákonem z 24. 3. 1934. Předmětem daně je porážka hovězího dobytka, prasat a ovcí v celním území. Při dovozu se platí vyrovnávací dávka. Dlužníkem daně je ten, kdo dani podrobená zvířata na svůj účet poráží, nebo porážeti dává. Daň se musí zaplatiti před usmrcením zvířete a nesmí se nabyvateli masa zvláště účtovat. Osvobození platí pro vývoz, nařízené a některé domácí porážky. Sazba daně je 7—22 RM podle váhy u hovězího dobytka, 7 RM za krávu, 9 RM za poražení prasete od 40 kg a 2 RM ovce od 20 kg.

4. Daň z tuků (Fettsteuer) podle zákona z 28. 3. 1933 se vztahuje na tuky určené k tuzemské spotřebě, jako margariny, umělé jedlé tuky, rostlinné tuky, jedlé oleje. Dluh vzniká vypravením předmětu z výrobního podniku nebo spotřebou v podniku k účelu, který není osvobozen. Dlužníkem daně je výrobce. Osvobozen je vývoz a použití k některým nekonsumním technickým účelům. Sazba daně obnáší 0'50 RM za kg vlastní váhy. Poplatník je povinen vždy do 10. dne následujícího měsíce podati u celního úřadu přiznání a do 25. dne téhož měsíce daň zaplatiti.

5. Daň z cukru (Zuckersteuer) se řídí zákonem z 5. 7. 1934 ve znění vyhl. z 26./9. 1938. Předmětem daně je cukr řepný, škrobový a jejich chemické složeniny. Daňový dluh vzniká vypravením z výrobního podniku nebo spotřebou v podniku k účelu, který není osvobozen. Dlužníkem daně je majitel výrobního podniku. Osvobozen je vývoz, použití k některým technickým účelům, k dalšímu zpracování a ke krmení zvířat, kromě včel(!). Sazba daně činí 21 RM za dvojité cent vlastní váhy. U škrobového cukru je sazba nižší a řídí se jeho čistotou. Poplatník je povinen podati do 5. dne násled. měsíce písemné přiznání u celního úřadu a daň pak zaplatiti do konce tohoto měsíce. Daň z cukru náleží, jako u nás, také k velkým daním spotřebním a proto výrobní podniky podléhají daňovému doзору.

6. Daň z sladidel (Süßstoffsteuer) je upravena zákonem ze 14. 6. 1929. K výrobě sladidel je třeba povolení říšské vlády a daň tudíž má, podobně jako u nás, charakter monopolu. Předmět daně jsou umělá sladidla a daňový dluh vzniká při vypravení do volného oběhu. Sazba obnáší 7'50 RM za 1 kg sulfidu kys. benzoové a 5'60 RM za kg dulcinu. Poplatník je povinen podati přiznání u celního úřadu do 10. dne násled. měsíce a zaplatiti daň do 25. dne téhož měsíce, v němž byl povinen podati přiznání.

7. Daň z soli (Salzsteuer) je upravena zákonem ve znění vyhlášky z 23. 12. 1938. Předmětem daně je sůl (chlorid sodný), která je u nás monopolem. Dluh vzniká vypravením z výrobního podniku. Vývoz a použití pro technické

účely je osvobozeno. Sazba daně obnáší 12 RM za dvojitý cent vlastní váhy. Poplatník je povinen podat vždy do 5. dne v měsíci u celního úřadu přiznání za všechny poplatné úkony v předchozím měsíci a zaplatiti daň 27. dne téhož měsíce.

8. Daň z osvětlovadel (Leuchtmittelsteuer) je upravena nově zákonem ve zn. vyhl. z 6./12. 1938. Předmětem daně jsou žárovky, hořáky, rtuťové a podobné lampy, elektrické uhlíky a tělesa ke zvýšení svítivosti plamenů (u nás jen elektrické zdroje záření). Osvobozen je vývoz, osvětlovací tělesa do svítivosti 1 lumen, kovovlákn. žárovky do 20 voltů a 15 W, uhlíkové žárovky a elektrické uhlíky k účelům léčebným. Sazba daně obnáší 20% z ceny dani podrobeného předmětu. Přiznání musí poplatník podat za předchozí měsíc do 15. dne následujícího měsíce a do konce měsíce daň zaplatiti.

9. Daň ze zapalovadel (Zündwarensteuer) upravená zák. ve znění z 26. 1. 1939 se vztahuje na dřevěné zápalky a na zapalovací svíčky (u nás i mechanické zapalovače). Výrobní monopol zápalek náleží společnosti, jejíž zisk plyne Říši, která dává podíl švédskému zápalkovému trustu. Sazba daně obnáší 0'2—0'6 Rpf za balení do 60 kusů u dřevěných zápalek a 2 Rpf za balení do 21 kusů u svíček.

10. Daň z tabáku (Tabaksteuer) je upravena zákonem z 13. 10. 1934. Tabák není v Říši monopolem jako u nás. Dani podléhá tabák a veškeré tabákové výrobky. Dlužníkem daně je výrobce. Sazby daně jsou odstupňovány podle maloobchodních cen. Výrobky se pak smějí prodávati jen v předepsaných cenách.

11. Daň z hracích karet (Spielkartensteuer) podle zákona z 9. 6. 1923 postihuje hrací karty. Sazba činí 0'30 RM za každou hru. U nás máme kolek z hracích karet.

12. Statistická dávka (Statistische Abgabe) byla upravena zákonem z 27. 3. 1938 za účelem krytí výdajů, spojených ve statistickou službou zahraničního obchodu. Uvádí se v této souvislosti spíše proto, že je vybírána celními úřady, které spravují spotřební daně, než proto, že by sama byla skutečnou spotřební daní. Postihuje veškeré zboží, které přechází říšskou celní hranicí a platí se statistickými známkami.

V této souvislosti učiníme také nepatrnou zmínku o celním právu, které má v podstatě tytéž zásady, jako naše celní právo. Základem říšského celního práva je spolkový celní zákon Severoněmeckého spolku z r. 1869, pozměněný zákonem z 26./6. 1934.

B. a C. Daně z tvorby výnosu a majetku,

čili daně z výdělečných a nabývacích aktů (daně obchodové).

Přistupujeme k poslední skupině daní, kterým většinou odpovídají naše poplatky. Sem je také zařaděna daň obrátová, a to ne z toho důvodu, že má stejnou hospodářskou a finanční povahu, nýbrž spíše s hlediska kompetenčního, neboť je spravována, jako ostatní daně, které zde budou probrány, finančními úřady, kdežto spotřební daně, k nimž by patřila jako generální spotřební daň, jsou spravovány celními úřady.

1. Daň z obrátu (Umsatzsteuer) je upravena zákonem ze 17. 10. 1934 a nařízení z 26./2. 1935, 21./8. 1936 a 29./9. 1937. Říšská daň z obrátu má jak pro svou výnosnost, tak pro svou konstrukci v říšské daňové soustavě takřka stejné místo jako naše daň z obrátu v naší daňové a finanční soustavě. Postihuje zásadně každý obrát ve všech stupních.

Subjektem daně z obrátu je zásadně podnikatel, t. j. osoba, hospodářsky samostatná, která vykonává ve vlastním jméně živnostenskou činnost. Předmětem daně z obrátu jsou veškeré dodávky a jiná plnění, vlastní spotřeba a dovoz.

Sazba daně z obrátu obnáší pravidelně 20% úplaty. Snížená jednorázová sazba platí se z dodávek vlastních výrobků zemědělského nebo lesního podniku, nepřevyšuje-li roční obrát 1 milion RM; dále z dodávek obilí, mouky, šrotu, otrub, z pekařských dodávek chleba a jednoduchého pečiva. Snížená půlprocentní sazba platí pro vnitřní obchod ve velkém a úplně jsou osvobozeny velkoobchodní dodávky určitých masových statků (bavlna, hořlaviny, hnojiva, nafta, benzin, benzol, kovy, vlna a pod.). Naopak zvýšené 2½% sazbě podléhají velkoobchodní jednotkových domů, které měly vyšší obrát než 1 milion RM.

Úřad může podobně jako u nás povolit zdanění podle účtových cen. Ukládacím obdobím pro daň z obrátu je vždy kalendářní rok, a to i když se

odchyluje od roku obchodního. Podnikatel, jehož obrat dosáhl v předchozím roce aspoň 20.000 RM, je povinen činit k 10. každého měsíce předběžná hlášení o přijatých úplatcích v uplynulém měsíci a provést tomu odpovídající předběžné platby (jinak čtvrtletně). Říšíská daňová soustava však nezná paušalování daně z obratu.

2. Daň z oběhu kapitálu (Kapitalverkehrssteuer) je upravena zákonem z 16. 10. 1934. Zákon upravuje tři samostatné daně, a to: 1. společenskou daň (Gesellschaftssteuer), 2. daň z cenných papírů (Wertpapiersteuer), 3. bursovní obratovou daň (Börsenumsatzsteuer).

Společenské dani podléhá a) nabytí společenských práv tuzemské kapitálové společnosti prvním nabyvatelem, b) plnění, která jsou uskutečněna společníky tuzemské kapitálové společnosti na základě závazku ze společenského poměru (doplatky, příplatky), c) dobrovolná plnění společníka tuzemské kapitálové společnosti, je-li plnění s to zvýšit hodnotu společ. práv, d) zcizení vlastních společenských práv tuzemskou kapitálovou společností, byla-li jí práva ta přenechána bezplatně nebo za úplatu, nepřesahující jejich hodnotu, e) převedení uklad. nebo provozního kapitálu cizozemskou kapitálovou společností na vlastní tuzemský pobočný závod. Základem daně je peněžní obnos úplaty, nebo hodnota vzájemného nepeněžního plnění a sazba je pravidelně 2% z tohoto základu. Snížená 1% sazba platí, jde-li o sanaci, nebo o příplatky téžarstvu pro krytí důlních škod. Dlužníkem daně je zpravidla nabyvatel.

Dan z cenných papírů podléhá a) nabytí záručitelných pohledávek proti tuzemskému dlužníku prvním nabyvatelem (při vydání), b) první nabytí zahraničního dlužníka (zcizení v tuzemsku), c) první nabytí společenských práv cizoz. kapit. společnosti (zcizení v tuzemsku ve formě cenného papíru). Základem daně je nominale dlužního úpisu nebo nabývací cena při nabytí cizích společ. práv (ne však méně než nominale). Sazba daně obnáší za každých započatých 10 RM 5 pf při nabytí pohledávek proti tuzemským veř. úvěrním ústavům, 10 pf proti jiným dlužníkům a 20 pf při nabytí společ. práv cizozemské kapitálové společnosti. Dlužníkem daně je osoba, od níž nabyvatel papír nabyl a ručitelem je každý nabyvatel.

Bursovní obratové dani podléhají uzávěrky nabývacích obchodů s cennými papíry, jsou-li obchody uzavřeny v tuzemsku nebo v cizině za účasti alespoň jednoho tuzemce. Základem daně je zpravidla smluvená cena. Sazba je dosti složitá a obnáší 2—50 pf za každých započatých 100 RM. Dlužníkem daně jsou obě smluvní strany společně.

3. Daň z listin (Urkundensteuer) je upravena zákonem z 5. května 1936. Předmětem daně jsou jednak a) tuzemské listiny, t. j. zákonem označené právní jednání, byla-li o nich zřízena v tuzemsku listina, jednak b) zákonem označené listiny, byly-li zřízeny v tuzemsku, c) cizozemské listiny, mají-li být v tuzemsku splněny. Tato daň tedy postihuje dlouhou řadu občanskoprávních jednání, která u nás podléhají poplatkům. Sazba je velmi složitá, neboť pamatuje na řadu rozmanitých případů a proto se s ní v tomto přehledném pojednání nemůžeme zabývat. Dlužníkem daně je osoba, která dala podnět ke zřízení listiny a daň je splatná do 14 dnů po vzniku. Daní z listin bylo v Říši sjednoceno a zrušeno 15 zemských kolokovních zákonů.

4. Dědická daň (Erbschaftssteuer) je upravena zákonem z 22. 8. 1925 a nově zák. z 16. 10. 1934. Předmětem této daně je podobně jako u naší daně z obhacení: a) nabytí při smrti (dědický nápad, odkaz, povinný díl, darování na případ smrti), b) darování mezi živými, c) účelové věnování (t. zv. nesamostatné nadace). Zákon zde opět liší povinnost nebomezenou, která se vztahuje na celý dědický nápad, je-li v okamžiku smrti zůstavitel nebo nabyvatel tuzemcem, a povinnost obmezenou, která se vztahuje jen na určité tuzemské statky, není-li v okamžik smrti ani zůstavitel ani nabyvatel tuzemcem. Daň obnáší 2—60% podle výše nabytí a příbuzenského poměru mezi zůstavitelem či dárce a nabyvatelem, kteří jsou seřadění do pěti tříd.

5. Směnečná daň (Wechselsteuer) je upravena zákonem z 2. 9. 1935. Předmětem zdanění je vydání v tuzemsku vystavené směnky výstavcem a v cizině vystavené směnky prvním tuzemským majitelem. Dlužníkem daně je ten, kdo směnku v okamžiku vzniku daňového dluhu vydává. Základem daně je směnečná suma a daň obnáší 10 pf za každých začatých 100 RM, při čemž je řada případů, v nichž zákon povoluje slevy. Daň se platí směnečnými daňovými známkami.

6. Pojišťovací daň (Versicherungssteuer) podle zák. z r. 1922 byla nově upravena vyhl. z 9. 7. 1937. Předmětem daně je pojištění pokud se týče předmětů v tuzemsku se nalézajících, nebo s příjemci pojištění, kteří měli v okamžiku placení pojišťovací úplaty bydliště nebo trvalý pobyt v tuzemsku. Sazba daně je určité procento z pojišťovací úplaty (prémii, příspěvků) a je u různých druhů pojištění různá, na př. 2% u pojištění životního, 4% u požárního, 10% proti vloupání, 5% u pojištění úrazového a na povinné ručení atd.

7. Požární daň (Feuerschutzsteuer) podle zákona z 1. 2. 1939 byla zavedena jako účelová daň říšská vybíraná od podniků pojišťujících proti požáru pro podporu požární ochrany. Předmětem daně je přijetí pojistných úplat z požárního pojištění, jsou-li pojištěné předměty v okamžiku přijetí v tuzemsku. Sazba obnáší 12% přijatých úplat u pojišťovacích podniků veř. práva, nastal-li pojistný poměr nuceně na základě zákona, jinak 6%. U soukr. podniků pak jen 4%. Dlužníkem daně je pojišťovatel a daň je splatná vždy do měsíce po uplynutí kalendářního čtvrtletí.

8. Daň z nabytí pozemků (Grunderwerbsteuer) podle zákona 11. 3. 1927 a doplňovacích předpisů z r. 1935 se vybírá při přechodu vlastnictví tuzemských pozemků. Dlužníkem daně je nabyvatel a zcizitel společně. Případy, na které se vztahuje daň dědická a i jiné jsou vyňaty. Základem daně je jednotková hodnota (Einheitswert) podle říšského oceňovacího zákona. Sazba činí pravidelně 3% jednotkové ceny pozemku. Nabyvateli smí být pozemek teprve tehdy připsán, je-li předloženo osvědčení finančního úřadu, že není s daňového hlediska námitek (Unbedenklichkeitsbescheinigung).

K této dani smějí země a s jejich svolením obce vybírat přirážky ve výši nejvíce dohromady 2% dani podrobené hodnoty.

9. Daň z motorových vozidel (Kraftfahrzeugsteuer) je upravena zákonem z 23. 3. 1935. Předmětem daně je držba motorového vozidla k dopravě na veřejných cestách. Osvobozená jsou zejména osobní vozidla poháněná spalovacím motorem, elektricky nebo parou. Daň se řídí u dvojkolek, tříkolek a osobních vozů podle prostoru zdvihu (Hubraum), jinak podle vlastní váhy provozu schopného vozidla. Sazba je velmi složitá, takže ji zde nelze reprodukovat. O zaplacení daně vystaví úřad průkazku, kterou nutno nositi při sobě.

10. Daň dopravní (Beförderungssteuer) je upravena zákonem z 29. 6. 1926 a nově zák. z 2. 7. 1935. Dani podléhá doprava osob a statků na kolejových drahách a pak také živnost. doprava osob silostrojí a doprava statků silostrojí. Podléhají jí především říšské dráhy a Německá společnost automobilových drah. Základ daně je cena dopravného a daň obnáší 7% čisté ceny.

11. Daň z dostihových sázek (Rennwettsteuer) podle zákona z 8. 4. 1922 a 10. 4. 1933 postihuje sázky při veřejných koňských dostihách. Základ daně je obnos sázky u totalisátora nebo bookmakera. Daň činí 16% základu a platí se Říši.

12. Daň loteriová (Loteriesteuer) je upravena tímto zákonem z 8. 4. 1922. Platí se z veřejných loterií a výher v tuzemsku pořádaných. Základ daně je nominální hodnota všech losů podle plánu a sazba činí 20% ceny losů podle plánu.

Tím je ukončen popis celé říšské daňové soustavy. Popis je v nejdůležitějších rysech úplný. Mimo zůstaly jen církevní daň, některé málo významné zemské daně, které jsou dosud upraveny partiкулярně, a zmíněné již příspěvky, plynoucí z povahy říšského řízení hospodářství. Úkolem toho nástinu je poskytnouti čtenáři přehledný obraz o daňové soustavě v Říši a nikoliv přesný teoretický rozbor a třídění. Prosím, aby tato práce podle toho byla také posuzována, a aby také byla vzata v úvahu krátká doba několika dnů, v níž musela být dokončena. Nakonec, aby obraz byl ještě výraznější, vyvodím několik zásad, kterými je zejména charakterisováno německé finanční právo:

1. Daňové zákony se vykládají podle národně socialistického světového názoru.

2. Říšské právo má daňový řád platný pro celé finanční právo.

3. Většina daňových zákonů pochází z doby národně socialistického vládního režimu.
4. Výhody v říšských daňových zákonech neplatí pro židy.
5. Těžiště říšské daňové soustavy je v daních přímých.
6. Říšské přímé daně mají ráz sociální a populačně politický.
7. Říšské finanční právo nemá strukturálně jednotné soustavy přímých daní.
8. Říšské daně výnosové jsou daněmi obecními.
9. Říšská daňová soustava nezná našich samosprávných přírážek.
10. Říšské daňové právo nemá subsidiární daně výnosové.
11. Každá osoba ať právnická či fyzická podléhá dani z důchodu.
12. Každá osoba ať právnická či fyzická podléhá daně z majetku.
13. Každá přirozená osoba zásadně podléhá obecní občanské dani.
14. Není paušalování daně z obratu.
15. Jsou zavedeny neodvislé finanční soudy.
16. Říšský finanční dvůr je speciálním nejvyšším soudem pro věci finanční.
17. Není rozhodujících daňových komisí, nýbrž poradní orgány, rady.
18. Tabák není říšským monopolem.*)

JUDr. FRANTIŠEK STRÁNECKÝ.

Přehled říšského peněžnictví.

Již v r. 1931, tedy v době plné krise peněžnictví, zřízeno bylo cestou nařizovací kuratorium pro bankovní živnost a povolán říšský komisař pro bankovní živnost (Reichskomissar für das Bankgewerbe), který v úzké součinnosti s Říšskou bankou byl pověřen bankovním dozorem.

Tím byl dán první předpoklad k provedení reorganisace peněžnictví a k jeho ozdravení po dříve utrpených ranách. Teprve národně-socialistická vláda však provedla novou organizační výstavbu ve smyslu svých zásad zřízením střediska, jímž je Říšská skupina bank a její podskupiny (Reichsgruppe Banken mit Fachgruppen) na základě a v rámci zákona o přípravě organické výstavby říšského hospodářství z 27. listopadu 1934 RGBl. I. S. 1194. Následoval říšský zákon o úvěrnictví z 5. prosince 1934 RGBl. I. S. 1203, který jednak likvidoval následky krise, jednak vymezil kompetence jednotlivých kategorií peněžních ústavů a položil základ pro vytvoření peněžního a kapitálového trhu.**)

*) Použité prameny:

1. Prof. Dr. Karel Engliš: Finanční věda, Borový, Praha 1929.
2. Rosendorff-Henggeler: Das internationale Steuerrecht des Erdballs, Europa Band I.
3. Dr. A. Nowak: Handelsbilanz u. Steuerbilanz, obojí Verlag für Recht u. Gesellschaft A. G., Zürich-Leipzig 1938.
4. Reichs-Wirtschaftsführer, Teil I. Steuerrecht, Hermann Luchterbrand Verlag, Berlin.
5. Veškeré příslušné říšské finanční zákony vydané v říš. ministerstvu financí, v prodeji: Carl Hegmanns Verlag Berlin.

**) Podrobnosti viz článek Dr. J. Wilda ve „Spořitelním Obzoru“ z 31. března 1939.